

Dan digitalnih repozitorija 2014

Na Srcu je 5. ožujka održan **Dan digitalnih repozitorija 2014**. Godina u naslovu sugerira da je ovo prvi u nizu budućih skupova na istu temu. Radi se o online zbirkama podataka znanstvenih radova i/ili sirovih podataka korištenih u istraživanjima.

Predavači su se izmjenjivali u dvadesetminutnom ritmu. Zoran Bekić, ravnatelj Srca, u uvodu je naglasio kako tehničari ovo područje definiraju kao "big data" i "usluge iz oblaka". Naglasio je kako je važno pružiti uređen i organiziran uvid u ogromne zbirke podataka čija se količina udvostručava u sve kraćim razmacima. Tehničari se trude učiniti infrastrukturu "nevidljivom", kako bi korisnici jednostavno pristupali "podatkovnim uslugama".

Izuzetno zanimljivo predavanje održala je dr.sc. Jadranka Stojanovski. Dala je kratak pregled svjetskih repozitorija i ukazala na njihovu važnost. Doznali smo da Europa prednjači po broju takvih arhiva i da se nastoji osigurati javna dostupnost podataka, iako to ne odgovara uvijek izdavačima koji žele naplaćivati pristup. No otvorenost i uvid u prethodna istraživanja mogu spriječiti nepotrebna dupliciranja i usmjeriti istraživače prema još neotkrivenim područjima. Otvorenost potiče i suradnju, istovremeno omogućujući znanstvenicima sticanje ugleda. Digitalni su repozitoriji fokusirani oko zajednica korisnika i tematski su organizirani. Među najvećima je arXiv, usmjeren na fizikalna istraživanja, koji bilježi 2,5 milijuna pristupa dnevno. Kao najveću vrijednost arhiva istakla je povećanje vidljivosti, čitanosti i citiranosti radova. Potiče se i objava negativnih rezultata, odnosno slučajeva kada istraživanje nije potvrdilo hipotezu, jer su i takvi podaci dragocjeni. Spomenuti su brojni domaći i strani arhivi, a sve ćete ih pronaći u prezentaciji koja je dostupna [ovdje](#) [1].

Dr.sc. Hrvoje Stančić sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta održao je predavanje na temu **Digitalni repozitoriji od povjerenja**. Pokušao je odgovoriti na pitanje kako vjerovati da su objavljeni podaci točni i da će biti dugoročno sačuvani? Bit će potrebno primijeniti tehnologije očuvanja integriteta podataka i omogućiti provjeru digitalnih potpisa i u dalekoj budućnosti. Uz to, treba razviti sustav certificiranja digitalnih arhiva, kojim će se uspostaviti tražena kvaliteta usluge i na tehničkoj i na organizacijskoj razini. Povjerenje treba zaslužiti, istaknuo je Stančić, a to neće biti jednostavno.

Saznali smo da dio objavljenih istraživanja ne prolazi naknadnu provjeru, jer se iz prikupljenih podataka primjenom iste metode ne dobiju rezultati koji su objavljeni u radu. Možemo samo nagađati da li su takva istraživanja imala sponzora, ili su znanstvenici bili previše gorljivi u nastojanju da potvrde svoje hipoteze? U svakom slučaju, naknadna provjerljivost daje dodatnu težinu ozbiljno provedenim istraživanjima.

Domaće snage predstavile su što se na području digitalnih podatkovnih usluga radi u Hrvatskoj.

Izlaganje Marijane Glavice pod naslovom **Planovi nastanka digitalnog arhiva podataka za društvene znanosti** bavilo se očuvanjem sirovih podataka koji su bili korišteni u istraživanjima na području društvenih znanosti. Za razliku od prirodnih znanosti, gdje je jedan od postulata ponovljivost, ovdje to nije moguće. Ako ista pitanja postavite ljudima nakon deset godina, dobit ćete drugačije odgovore, jer se društvo neprestano razvija. Time stari podaci samo dobijaju na vrijednosti.

Dr.sc. Sofija Klarin Zadravec i Tanja Buzina govore su o uspostavi digitalne knjižnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Tu se između ostalog mogu naći digitalizirani stari časopisi, Digitalni akademski repozitorij (DAR) i Hrvatski arhiv weba.

Tamara Horvat je u ime Digitalnog informacijsko-dokumentacijskog ureda vlade predstavila sustav za prikupljanje službenih dokumenata **DAMIR**.

Spomenimo i doprinos izlagača iz akademske i istraživačke zajednice. Alen Vodopijevac instituta Ruđer Bošković govorio je o institucijskom repozitoriju IRB-a, a Davor Švaić s Akademije

dramskih umjetnosti o Multimedijadijalnom repozitoriju u kojem čuvaju kazališne predstave i filmove studenata.

Srce je pristutne podsjetilo na izuzetno uspješan projekt Hrčak, repozitorij koji objavljuje radove 340 domaćih stručnih časopisa. Hrčak je među 10 najposjećenijih repozitorija u svijetu, a toliko je uspješan da tu svoje časopise žele objavljivati kolege iz susjednih država, poput Slovenije i Bosne. Problem je, treba li to uopće spominjati, financiranje, pa smo tako saznali da o Hrčku brinu dva djelatnika Srca kojima se za to priznaje sat vremena dnevno.

Novi proizvod Srca je Ara, **Agregator hrvatskih repozitorija i arhiva**, metatražilica koja odgovore na upite korisnika traži u osam dosad uključenih repozitorija. Apelira se na vlasnike ostalih repozitorija da se priljuče ovom projektu koji će im sigurno povećati čitanost. Papiga je dostupna na adresi <http://ara.srce.hr>.

Predavanjima je prisustvovalo više od 120 zainteresiranih polaznika, koji su aktivno sudjelovali, postavljali pitanja, poticali raspravu. Tako smo čuli zanimljiv prijedlog da umjesto izraza digitalni arhiv koristi izraz **digitalna riznica** jer bolje naglašava vrijednost znanstvenih podataka. Raspravljalo se i o tome kako su metapodaci ključni za uspješno korištenje podatkovnih usluga, te preporučivalo koje bi sve standarde trebalo koristiti, na užas predstavnika malih redakcija koji jedva stižu obaviti posao za koji često nisu ni nagrađeni.

Za sve koji su propustili ovaj izuzetno zanimljiv skup, prezentacije su dostupne na adresi:

<http://www.srce.unizg.hr/dan-digitalnih-repozitorija-2014>

pet, 2014-03-14 07:19 - Aco Dmitrović **Vijesti:** [Događanja](#) [2]

Vote: 0

No votes yet

Source URL: <https://sysportal.carnet.hr./node/1367>

Links

[1] http://www.srce.unizg.hr/fileadmin/Srce/o_srcu/kalendar/DDR_2014/prezentacije/JStojanovski.pdf

[2] <https://sysportal.carnet.hr./taxonomy/term/43>